

Piliscsévi Közös Önkormányzati Hivatal Leányvári Kirendeltsége			
IKTATÓ			
Érk.:	Érkeztetési sorszám:		
Ügyintéző:	Melléklet:		

F.Cs.
K.T.
elé

Tisztelt Polgármester Asszony/Úr!

Az önkormányzat és a megyei könyvtár által kötött megállapodás értelmében minden év május 31-ig a megyei könyvtár tájékoztatót küld a települési önkormányzatoknak a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer előző évi tevékenységéről. Ezen feladatunknak eleget téve készítettük el a 2021-es év összefoglalóját, mely időszak 2020-hoz hasonlóan ismét nem volt problémamentes, hiszen tovább tartott a pandémia és ez megnehezítette a megyei könyvtár és a települési könyvtárak munkáját egyaránt.

A beszámoló általános részében a megyei tendenciákat mutatjuk be, majd ezt követi az Önök településére vonatkozó szakmai és pénzügyi beszámoló, a hatékonyabb működést szolgáló javaslatokkal kiegészítve.

A Megyei Ellátási és Módszertani Osztály (MEMO) 4 fővel látja el Komárom-Esztergom megye 60 kistépülésén a KSZR tevékenységgel kapcsolatos munkát. Ezt ugyan egy kicsit ismét hátráltatta a kialakult járványhelyzet, valamint, hogy kis időre ismét otthoni munkára kényszerültünk, de a vállalt feladatainkat így is maradéktalanul teljesítettük.

A dokumentumok beszerzése folyamatos volt, a tonerek/festékpardonok, a kézműves anyagok és írószerek vásárlása 2021-ben is 2 alkalommal valósult meg.

A fő célok és a prioritások 2021-ben sem változtak, bár megvalósításuk sok esetben nehézségekbe ütközött. Azon túl, hogy az év első felében zárva voltak a könyvtárak, így a programok jó része elmaradt, meg kellett küzdeni azzal a problémával is, hogyan tudjuk a járványügyi helyzetben is valamilyen szinten biztosítani a szolgáltatásainkat az olvasóknak.

Sok köszönet jár a kistépülési kollégáknak a kitartásukért, a problémamegoldó-képességükért és a kreativitásukért, és hogy rugalmasan álltak hozzá a „fapados” kölcsönzéshez, valamint tovább folytatták a házhozszállítást.

Szerencsére májustól rendezvényeinket már nem csak a virtuális térben lehetett megtartani, így még ha csak korlátozottan is, de „visszatért az élet” a könyvtárak falai közé.

Elsődleges célkitűzések:

- **Digitális kompetenciafejlesztés:** *Tomasovszky Edit* Tarján idősebb korosztályának tartott „Az online kapcsolattartás lehetőségei, ismeretterjesztés, okos eszközök népszerűsítése időskorúaknak” címmel előadást.

- **Az olvasás, mint szabadidős forma népszerűsítése, különös tekintettel a gyermek- és ifjúsági korosztályra:** Gondosan válogatjuk – kistélepülési kollégáinkat is bevonva - a KSZR-es könyvtárak gyermekolvasóinak beszerzett dokumentumokat, valamint igyekszünk megfelelő példányszámban biztosítani a kötelező olvasmányokat is. A 14 évesnél fiatalabb korosztály programjait különös odafigyeléssel szervezzük, az irodalmi rendezvények mellett az ismeretterjesztő előadásokra is nagy hangsúlyt fektetünk. Tudatosítottuk a kistélepülési könyvtárosokban azt, hogy a gyerekek könyvtárhasználatának fejlesztése kulcskérdés, ezért szorgalmazzuk a könyvtárhasználati órák megtartását is.

Igény esetén társasjátékok és papírszínházak megvásárlásával igyekszünk minden településen a könyvtár „játékos” oldalát is kidomborítani. Csolnokon, Dömösön, Epölön, Gyermelyen, Pilismaróton és Szomoron már hagyománya van a „Társasjáték napoknak”, de más településeken is szórakoztatja egyszer-egyszer a közönséget *Horváth Zoltán* és csapata az *Esztergomi Játékkunyhóból*.

Már 6. alkalommal szerveztük meg 2021-ben a *KemGuru olvasótábort* a kistélepüléseken élő gyerekeknek. A program sikerét bizonyítja, hogy a résztvevők csaknem fele már sokadszor jön el velünk az egyhetes „üdülésre”.

Több településen működik *Baba-mama klub*, de a *Ringató* és a *Kerekítő* foglalkozások is egyre nagyobb teret nyernek.

- **A települési könyvtárak retrospektív állományának beillesztése és kereshetővé tétele a József Attila Megyei és Városi Könyvtár integrált könyvtári rendszerében, különös tekintettel az egyedi és helyismereti dokumentumokra:** Elsődleges célunk évek óta a települések dokumentum-állományának teljeskörű feldolgozása a Textlib integrált könyvtári rendszerben. Mostanra már a teljes állomány közel 93 %-a elérhetővé vált a Textlib-ben, de sajnos 2021-ben nem tudtuk ezt a munkát érdemben folytatni. Azonban Dadon, Kesztlöcön és Sárísápon a kollégák sikeresen befejezték a retrospektív állomány felvitelét a rendszerbe.

Másik fő feladatunk a dokumentumok jelzetelese, és az úgynevezett „áttöltött” rekordok ellenőrzése és javítása a Textlib-ben.

Feldolgozásra kerültek a környei könyvtár állományába a települési önkormányzat hozzájárulásával a korábbi években beszerzett ajándékkönyvek is.

2021 végén a 60 db KSZR-es településen lévő dokumentumok száma összesen 402.826 db volt, de néhány könyvtárban túl sok a tartalmilag elavult, régi kiadású, fizikailag megrongálódott könyv, ezért selejteznünk kell még jó néhány településen.

Folyamatosan történik a kollégák betanítása a gépi kölcsönzésre is, aminek köszönhetően már az olvasói adatok is könnyebben kereshetővé válnak a Textlib-ben. Ennek érdekében Dad, Keszthely és Sárísáp településnek is megvásároltuk 2021-ben a Textlib kistérségi klienst.

- **A települési könyvtárosok szakmai fejlődésének biztosítása:** Fontosnak tartjuk a települési könyvtárosok folyamatos képzését, ezért rendszeresen tájékoztatjuk a kollégákat a tanfolyami lehetőségekről, szakmai továbbképzésekről, és szívesen látjuk őket rendezvényeinken.

Szakmai konferenciáink 2021-ben:

- Könyvtáráutomatizálás konferencia (OKN)
- ODR konferencia
- Trendi-e a népmese – szakmai konferencia
- Megyei helyismereti workshop
- TextLib workshop
- Identitás nap - a KEM-i Önkormányzattal együttműködve

Textlib workshopot is tartottunk 2021. november 22-én 13 fő részt vételével, melyen a beiratkozás, az olvasókra és a dokumentumokra vonatkozó adatok lekeresése, az ajándékkönyvek állományba vétele és a retrospektív állomány rekordjainak módosítása, valamint az Országos Dokumentum-ellátási Rendszer (ODR) működése szerepelt a témakörök között. A jelenlévőknek bemutattuk a 2020-ban létrejött E-tananyagtárunkat és ezen belül kiemelten foglalkoztunk a Textlib elektronikus tananyaggal is.

- **Könyvtárak felújítása, korszerűsítése:** *Csatkán* a dohos, penészes könyvtárhelyiségből az állományt átköltöztettük egy új épületbe, valamint könyvtári és gyerekbútorokat, informatikai eszközöket szereztünk be.

A települési könyvtárak „szépítése” 2021-ben is folytatódott (kiegészítő bútorok, szőnyegek; babzsákok stb. beszerzésével): Császár, Dömös, Dunaszentmiklós, Epöl, Pilismarót, Sárísáp, Szákszend, Tokod, Tokodaltáró, Vérteskethely településen.

Az elavult vagy meghibásodott informatikai eszközöket újakra cseréltük, valamint pótoltuk a hiányzó irodai gépeket, így az alábbiakat szereztük be 2021-ben:

Informatikai és irodai eszköz	Darabszám
számítógép (+ monitor, billentyűzet, egér, hangfal)	11 db
laptop	4 db
multifunkciós nyomtató	3 db
blokknyomtató	9 db
vonalkódolvasó	2 db
projektor (+ állvány, vászon)	1 db
hangszóró	2 db
külső winchester	1 db
TV (+falikar)	1 db
laminológép A/3	3 db
laminológép A/4	1 db
spirálozógép	1 db

Annavölgy és Epöl részére biztosítottuk a KönyvtárMozi technikai feltételeit: projektort, vetítövásznat, tévét és hangfalat vásároltunk.

- **Erőteljes PR munka:** Nagyon fontosnak tartottuk 2021-ben is, hogy a megye egész lakossága megismerje tevékenységünket és a KSZR rendszerben lévő lehetőségeket. Reklámanyagokat készítettünk, újságcikkeket írtunk, folyamatosan frissítettük honlapunkat (<http://kem-kszr.hu/>) az aktuális információkkal, valamint a friss híreket, a pályázati felhívásokat és a képzési lehetőségeket nemcsak e-mailben, de a Facebook-on létrehozott KEMKSZR elnevezésű zárt csoportunkban is közreadtuk.

Minden kistéleplési könyvtárosnak módjában áll, hogy az intézményünk által kiadott **KemLib** című, online megjelenő könyvtárszakmai folyóiratba cikket/tanulmányt írjon, képes beszámolót adjon könyvtára és települése valamely programjáról (<http://kemlib.jamvk.hu/>). A *Mi újság a KSZR háza táján?* című rovatban és a KSZR honlapon is megjelentetjük ezeket az írásokat. A Kemlib szakmai lapból 2021-ben már a XI. évfolyam jelent meg, az évi 5 lapszámban 12 db volt a KSZR-rovatba írt cikkek száma. A településeken és a könyvtárakban zajló eseményekről további tudósítások jelentek meg a *24 Órában* 4 alkalommal.

2021. június 28-án került sor a megyei könyvtár 2020-as évkönyvének bemutatójára, melyben megjelent **Fábián Ildikó: Hetedik éve „dübörög” a KSZR** című tanulmánya.

2021-ben Bajna részére vásároltunk ajándékkönyveket a vetélkedőkön részt vevők díjazására. Ceruzákat, rádiókat és noteszeket ajánlottunk fel Annavölgy, Epöl és Vértesszőlős programjainak támogatására, de KemGuru logóval ellátott

szóróanyagainkat is szívesen rendelkezésre bocsátjuk igény esetén bármilyen rendezvényhez.

Ma már hagyománynak számít, hogy kisebb ajándécsomaggal lepjük meg a települési kollégákat karácsonykor és egy évzáró szakmai napra is meghívjuk őket, hogy egy kicsit kötetlenebbül tudjuk együtt tölteni az időt, mint munkanapokon.

Kiemelt projektjeink:

- Szerencsére 2021. augusztus 15-19. között ismét megrendezhettünk **KemGuru Olvasótáborunkat** Pilismaróton 23 gyermek részvételével. Fő tematikánk a *Környezetvédelem* volt, s ehhez a témakörhöz kapcsolódóan hívtuk meg előadóinkat és készítettük elő kézműves foglalkozásainkat is (beszámoló: <http://kemszr.hu/2021/10/21/a-kemguru-olvasotabor-iden-mar-6-alkalommal-kerult-megrendezesre/>).
- Véglegesítettük és elérhetővé tettük a 2020-ban kifejlesztett Textlib e-tananyagot ([JAMK Elektronikus Tananyagtár](#)), mely a dokumentum-feldolgozástól az állományellenőrzésig teljes körű tájékoztatást nyújt a könyvtárosok számára az egyes feladatok elvégzéséhez.
- A 2021. október 4-10. között megrendezett *Országos Könyvtári Napok* keretén belül 29 településen összesen 58 rendezvényt bonyolítottak le a könyvtárosok, és a személyes/virtuális látogatók száma elérte a 1.839 főt.
- *KönyvtárMozi* szolgáltatásunk keretén belül 26 filmvetítésre került sor.
- *Könyvtárfelújítást* valósítottunk meg Csatkán.
- Ismét átadtuk „Az év kistelepülési könyvtára 2021” díjat 3 kategóriában (lakosságszám alapján) **Vérteskethely, Tárkány és Pilismarót** részére; „Az év kistelepülési könyvtárosa” vándordíjat pedig ezúttal **Hidasiné Nánási Nikolett**, az **annavölgyi** könyvtár vezetője érdemelte ki.
- A hagyományossá vált *KSZR-naptár* kiadása.

A központi költségvetési támogatás felhasználása

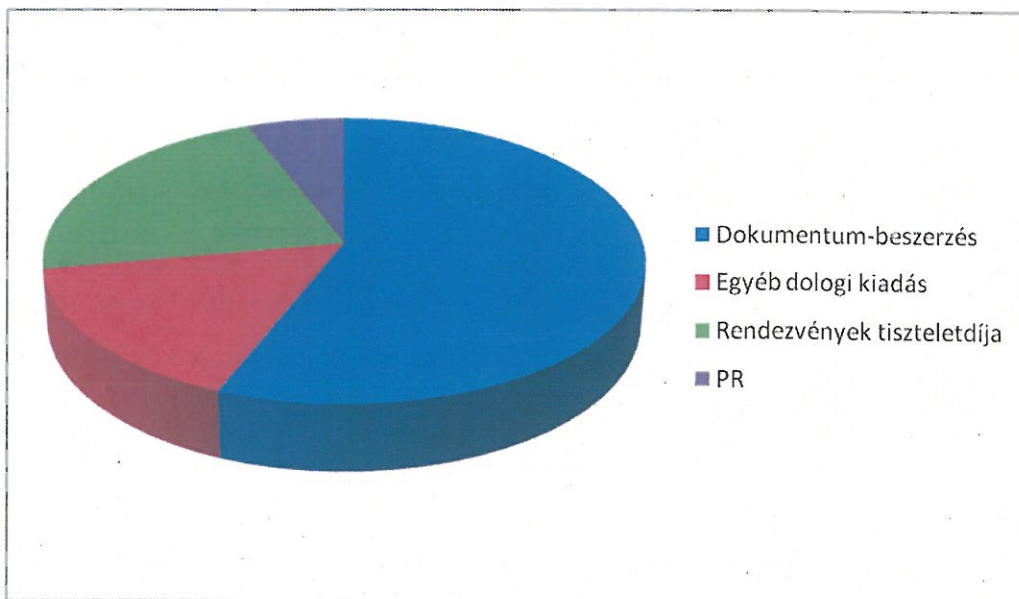
A József Attila Megyei és Városi Könyvtár a 2021-es kistelepülési könyvtári kiegészítő támogatást (összesen 53.888.140 Ft) az alábbi módon használta fel:

- dologi kiadások 76 %
- tárgyi eszközök vásárlása 18 %

- személyi juttatások (pl. megbízási díjak) 6 %
- személyi juttatások járulécai 1 %.

A kiadások 76 %-át a dologi ráfordítások jelentették. Nem véletlenül olyan nagy ez a szám, hiszen ebbe a csoportba tartoznak

- a dokumentumbeszerzések (56 %),
- a rendezvények tiszteletdíjai (22 %),
- a PR költségek (6 %),
- az egyéb dologi kiadások (16 %): gépkocsik költségei (pl. üzemanyag, karbantartás, adók), csomagküldő futárszolgálat díja (GLS), infokommunikációs kiadások (mobiltelefon és internet előfizetések), postaköltség, szoftvertanácsadás és informatikai szolgáltatás díja, bankköltség, iroda- és írószerek, kézműves anyagok, nyomtatópatronok és könyvtári ügyviteli eszközök vásárlása.

A dokumentum-rendelések 2021. februártól novemberig havonta zajlottak (augusztust kivéve – összesen 8 alkalommal), valamint 3 alkalommal érkeztek ajándékkönyvek a Könyvtárellátótól is. Az év során lehetőséget biztosítottunk a települési könyvtárosoknak, hogy elküldjék azoknak a dokumentumoknak a listáját, amelyet a Kellő korábban nem tudott számukra beszerezni, vagy nem is volt elérhető a kínálatukban. A kért könyvek nagy részét sikerült más forrásból megvásárolni (több esetben jelentős kedvezménnyel), még a saját kiadású vagy hiánycikknek számító műveket is.

A kiszállításban segítségünkre volt a GLS Hungary Kft., akikkel 2020-ban együttműködési megállapodást kötöttünk csomagjaink időben történő célba juttatása érdekében.

A 60 településnek összesen 12.424 db könyvet, 96 db AV dokumentumot (CD-t, hangoskönyvet) és 3 db elektronikus dokumentumot (DVD-t) vettünk állományba 2021-ben (vásárlás és ajándék egyaránt). A Kellónál 120 féle időszaki kiadványt fizettünk elő (380 példányban), de ezt még kiegészítik az önkormányzati támogatással beszerzett periodikák, így összesen 412 újságból válogathatnak megyeszinten az olvasók. Dokumentum-beszerzésre 2021-ben összesen 22.797.162 Ft-ot fordítottunk.

Nagymérvű selejtezésre Csatkán került sor 2021-ben, de több település is elvégezte a tervszerű apasztást az elavult és elhasználódott könyvek állományból történő kivonásával, melyhez „Az állományapasztás szabályai a kistelepülési könyvtárakban” című segédletünket vették alapul. Összesen 3.872 db dokumentum került így törlésre a rendszerből.

Könyvtárhasználat a szolgáltató helyeken

A KSZR-hez tartozó települések lakosságszámát tekintve 2021-ben 94.821 fő (2020-ban 94.309 fő) dokumentum-ellátásáról és olvasóvá neveléséről kellett gondoskodni.

A regisztrált használók száma a könyvtárakban szerencsére ismét növekedésnek indult, 2020-hoz képest 4 %-kal többen érvényesítették tagságukat vagy iratkoztak be új olvasóként. A személyes használatok száma is 9 %-kal több volt, mint az előző évben. Feltételezhetően a járványügyi korlátozások fokozatos megszűnésének köszönhetően ismét kedvet kaptak az emberek, hogy felkeressék a települési könyvtárakat.

A kölcsönzött dokumentumok száma is emelkedést mutat, még ha csak kis mértékben is. A 2020-ban új szolgáltatóként bevezetett házhozszállítás 24 településen továbbra is működött, melynek során 2021-ben 1.288 db dokumentum jutott el ily módon az olvasókhoz. Ismét „beindult” a könyvtárközi (régiós) kölcsönzés a megyei könyvtár és a kistelepülések között, hiszen ezúttal 898 db könyvet kértek a megyei könyvtártól a kollégák saját olvasóik számára (2020-ban ez a szám csak 332 db volt).

	2020.	2021.
Lakosság (fő)	94 309	94 821
Regisztrált olvasó (fő)	9 293	9 695
Könyvtárhasználó (fő)	37 033	40 457
Kölcsönzött dokumentumok száma (db)	47 408	47 843

A fenti táblázatból kitűnik, hogy 2021-ben is – az előző évhez hasonlóan – a kistelepülési könyvtárakba átlagosan csak a lakosok 10 %-a volt beiratkozva. Egy olvasó a tavalyi évben

átlagosan 4,9 db dokumentumot kölcsönzött ki, ami a 2020-as adathoz képest (5,1 db) nem is olyan nagy visszaesés, tekintve a körülményeket.

Az OPAC (az online katalógus) használata kezd elterjedni nemcsak a kollégák, de az olvasók körében is, ezt mutatja a 3.111 db „kattintás”. Ezen a felületen a települések új könyvei teljes körűen elérhetőek, a régebbi állomány pedig folyamatosan frissül, ahogy a retrospektív dokumentumok feldolgozásra kerülnek. A jövőben tovább fogjuk erősíteni ezen szolgáltatásunk népszerűsítését.

2021-ben az 60 településen 484 programot bonyolítottunk le a kistéleplési könyvtárosok aktív részvételével. A résztvevők száma összesen 12.872 fő volt. KönyvtárMozi szolgáltatásunk keretén belül 26 filmvetítésre került sor. A KSZR támogatásból finanszírozott rendezvények száma összesen 122 volt, amelyeken 4.750 fő vett részt. Szerencsére csak néhány esetben kellett lemondanunk a járvány miatt a programokat.

A kreatív könyvtárosok több alkalommal szerveztek kézműves foglalkozásokat is, egy-egy évszakhöz vagy jeles naphoz (pl. húsvét, Halloween, Advent) kapcsolódva.

A szolgáltató helyek infrastrukturális feltételei

Nagy örömünkre 2021-ben a helyi önkormányzat pozitív hozzáállásának és hathatós segítségének köszönhetően egy másik, de felújított épületbe költözhetett a csatkaí könyvtár. Aka könyvtára egy újabb helyiséggel bővült, Bakonybákon pedig megkezdődtek a felújítási munkálatok.

A legnagyobb probléma településeken továbbra is az akadálymentesítés hiánya, vagy csak részleges megléte. 60 település közül elég sok helyen megoldott a mozgáskorlátozottak bejutása az épületbe, de a földszinti elhelyezkedés és az emeleten lévő könyvtárhelyiségek megközelítése lifttel vagy egyéb úton (pl. lépcsőlifttel) csupán 34 könyvtárnál megoldott. A belső helyiségek használata pl. kerekesszékekkel viszont már csak kevés könyvtárban lehetséges.

A látás- és hallássérültek részére szinte semmilyen segítség (pl. vezetősáv, indukciós hurok) nincs egyik települési könyvtárban sem, és a szolgáltatások sem akadálymentesek.

Az állomány biztonságos tárolása csaknem mindegyik településen fejlesztésre vár, mivel tudomásunk szerint az épületek kb. 25 %-ában van csupán riasztó és/vagy kamerarendszer.

Humán erőforrás, szolgáltatások biztosítása

A nyitvatartási idő a településeknél elég széles skálán mozog, 2 és 40 óra között van a heti nyitvatartási órák száma. Főleg az 1000 fő alatti lakosságszámú településeken sajnos még mindig nem éri el a kívánt értéket, hiszen csupán heti 1-2 napban, 2-6 órás nyitvatartással működnek. A nagyobb településeken már jobb a helyzet, de közöttük is akad egy-két település, amely csak heti 2 órában fogadja az olvasókat, ami 2000 fő feletti lakosság esetén nagyon kevés.

Kistelepülési könyvtáraink többségében rendelkeznek a kollégák a megfelelő végzettséggel, eltérés a törvényi előírásoktól csak az 1500 fő fölötti lakosságszámú településeken fordul elő egy-két esetben. Az előző években számíthattunk a helyi önkormányzatok segítségére a „beiskolázásokban”, de szükség esetén a KSZR támogatásból is segíteni tudjuk a kívánt szakképzettség megszerzését.

Bakonyszombathelyen megkezdte kolléganónk a segédkönyvtárosi tanfolyamot, és több könyvtáros is részt vett a Nemzeti Művelődési Intézet továbbképzésein.

A legtöbb önkormányzat részmunkaidőben, megbízási szerződéssel alkalmazza könyvtárosát, amely munkaidő a legtöbb esetben csupán a nyitvatartási időre vonatkozik, így a belső munkákra a könyvtárosoknak nem marad idejük, vagy pedig szabadidejükben végzik az adminisztratív feladatokat.

A könyvtárosok digitális és könyvtárszakmai kompetenciái sokat javultak, de még mindig akadnak hiányosságok, amelyeken nemcsak Textlib tanfolyamokkal, de MS Office képzésekkel (word, excel, powerpoint), valamint plakát- és kiadvány-szerkesztési ismereteink átadásával is szeretnénk segíteni.

Minőségfejlesztés, minőségirányítás

A KSZR elmúlt 7 éves működésével kapcsolatban „*Elégedettségi felmérést*” készítettünk 2020 tavaszán a települési könyvtárosok körében. Szerettük volna tudni, hogy milyen tapasztalatokat szereztek a kollégák a Megyei Ellátási és Módszertani Osztály (MEMO) munkájával kapcsolatban, és mik a jövőre vonatkozó javaslataik?

A kapott válaszok alapján igyekeztünk a hibákat kijavítani és fejleszteni a kollégáknak nyújtott szolgáltatásainkat:

- heti két-három alkalommal adtunk fel csomagokat a GLS futárszolgálattal,
- szélesítettük a programajánlók kínálatát,

- az elavult informatikai eszközök egy jelentős részét lecseréltük,
- igyekeztünk a technikai problémákat minél rövidebb idő alatt orvosolni.

Bevontuk a kistelepüléseken élő olvasókat a megyei könyvtár aktuális felméréseibe is:

- E-book kölcsönzés bevezetése
- Hogyan változtatta meg a könyvtárhasználati szokásokat a koronavírus járvány?

A tervezett elégedettségmérést a rendezvényekkel kapcsolatban a több hónapos zárvatartás miatt végül nem tudtuk megvalósítani, de 2022-ben szeretnénk ezt pótolni.

A MEMO végzi a települési könyvtárak működéséről évente készülő statisztikai adatok nyilvántartását és rögzítését a Kultstat rendszerben. Az űrlapokon szereplő információk alapján, melyhez sok segítséget kapunk a települési könyvtárosoktól, minden évben készül egy terv, hogy mely területeken kell változtatni és hogyan tudnánk a meglévő adatokon javítani (ez megtalálható javaslatként az I. számú mellékletben). Ehhez kérjük az Ön segítségét is.

A saját települési adatok az I. számú mellékletben találhatóak.

Tatabánya, 2022. május 25.

Tisztelettel:

Mikolasek Zsófia
igazgató

I.
Leányvár

A KSZR segítségével történt értékgyarapodás:

Dologi kiadások	Tárgyi beszerzések	Rendezvények	Dokumentumbeszerzések	Összesen
520 469 Ft	16 990 Ft	0 Ft	465 001 Ft	1 002 460 Ft

Tárgyi beszerzés:

- spirálozógépek

Rendezvények:

2021-ben nem volt KSZR-es program

Könyvtárhasználat:

	2020	2021
Regisztrált használók száma	68 fő	84 fő
Ebből 14 éven aluli	22 fő	25 fő
Személyes használat	328	362
Kölcsönzött dokumentumok száma	1760	2500
14 éven aluliak által kölcsönzött dokumentumok száma	880	1250

Javaslatok:

- könyvtárhelyiség felújítása
- a nyitvatartási idő növelése

